Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVI.

„Gazeta“ ese în fiă-care-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 124. Braşovŭ, Lunĭ-Marţĭ, 8 (20) Iunie 1893.

Braşovŭ, 7 Iunie v.

Nu se póte ḑice, de rêndulŭ acesta, că discusiunile în sînulŭ delegaţiunilorŭ austro-ungare arŭ fi monotone. In delegaţiunea ungară, ca şi în cea austriacă, oposiţiunea face totŭ posibilulŭ spre a le da o vioiciune mai mare.

Delegaţii oposiţionalĭ ungurĭ departe de a se fi descuragiatŭ în urma declarărilorŭ hotărîte ale ministrului de rĕsboiu, că elŭ nu va admite niciodată limba de propunere maghiară la o academiă militară, formuléză din nou „postulatele naţiunei“ în tóte variaţiunile.

Aceste postulate Apponyiştii le baséză chiar pe pactulŭ dela 1867, în care se găsesce espresiunea „armata ungară“. Nu putinŭ i-a superatŭ dér, când în şedinţa de Vinerĭ contele Stefanŭ Keglevich din maioritate a susţinutŭ, că cuvintele „armata ungară“, carĭ obvinŭ în textulŭ pactului, n'au o însemnătate seriósă şi suntŭ numai o frasă. Din causa acésta partida guvernului şi ministrulŭ-preşedinte Wekerle suntŭ acum timbraţĭ de pressa oposiţională maghiară ca „slugĭ ale armatei austriace“.

Pe când în delegaţiunea ungară se desfăşură astfelŭ „postulatele“ maghiarismului, faţă cu armata, în delegaţiunea austriacă nu e vorba atâtŭ de armată, ci acolo oposiţiunea se îndréptă mai multŭ asupra cestiunei practice a tractărei ce-o întimpină diferitele naţiunĭ ale imperiului şi a reflexului neîncungiurabilŭ, ce trebue sĕ-lŭ aibă acéstă tractare asupra puterii şi prestigiului monarchiei în genere, precum şi asupra politicei sale esteriόre.

Scimŭ cum delegaţii cehĭ au sulevatŭ în delegaţiunea austriacă cestiunea boemă, arătândŭ, prin modulŭ lorŭ de espunere, că politica esteriόră a monarchiei este lipsită de basa tare a unei politice interióre drepte şi conciliante faţă cu naţiunile diferite, ce constituescŭ puterea statului, şi accentuândŭ, că nemulţămirea dinnăuntru va compromite, în momentele critice, orĭ ce succesŭ sigurŭ şi durabilŭ în afară.

Limbagiulŭ delegaţilorŭ cehĭ, deşi în parte s'a îndreptatŭ cu vehemenţă contra alianţei cu Germania, care din partea oficiului de esterne din Viena este păḑită cu atâta îngrijire şi precauţiune, totuşĭ a avutŭ efectulŭ de a constrînge pe contele Kalnoky sĕ mărturiséscă, că în adevĕrŭ trebue sĕ esiste o relaţiune strînsă între politica esteriόră şi cea interióră a Austro-Ungariei şi că prin urmare este celŭ mai mare interesŭ pentru véḑa şi puterea monarchiei, ca popórele ei diferite sĕ fiă împăcate şi mulţămite.

Faptulŭ acesta este de mare însemnătate nu numai pentru naţiunile din Boemia, despre carĭ a fostŭ vorba, ci şi pentru deslegarea cestiunei naţionalităţilorŭ din statele dualiste, în genere.

Delegaţii boemĭ au fostŭ accentuatŭ între altele, că pacea interióră este în celŭ mai mare gradŭ necesară pentru conducerea politicei esteriόre, ér contele Kalnoky şi-a încheiatŭ discursulŭ sĕu, ḑicêndŭ, că cea mai fierbinte dorinţă a sa este ca acéstă pace interióră sĕ devină faptă câtŭ mai curêndŭ, „pentru ca şi ministrulŭ de esterne sĕ pótă întreveni cu putere şi cu resoluţiune încă şi mai mare pentru véḑa şi puterea monarchiei“.

Foile centraliste germane s'au încercatŭ a interpreta cuvintele aceste ale contelui Kalnoky în defavorulŭ postulatelorŭ cehice, înfăţişându-le ca o dojenire, ca sĕ mai slăbéscă córda lorŭ. Adevĕrulŭ este însĕ, că cuvintele ministrului de esterne nu dovedescŭ decâtŭ, că dênsulŭ doresce seriosŭ, ca discordiile din Boemia sĕ înceteze câtŭ mai curêndŭ în interesulŭ monarchiei.

De aicĭ urméză totŭ-odată logicŭ, că acelaşĭ interesŭ mare, de véḑă şi de putere, pretinde ca politica interióră din Austria şi din Ungaria sĕ producă pe tótă linia aceleaşĭ resultate favorabile pentru consolidarea păcei interióre.

In consecenţa cuvintelorŭ sale, contele Kalnoky ar trebui déră sĕ-şĭ folosescă cu mai mare energiă influinţa sa în acéstă direcţiune nu numai asupra guvernului din Viena, ci mai vîrtosŭ asupra guvernului unguresŭ, care nu mai cunósce marginĭ în a lucra diametralŭ opusŭ cerinţei imperative a realisărei şi consolidărei păcei interióre dintre popóre.

CRONICA POLITICA.

— 7 (19) Iunie.

Etă, pe scurtŭ, **rĕspunsulŭ** ce l'a datŭ în delegaţiunea austriacă **ministrulŭ Kalnoky Cehilorŭ tinerĭ**. Elŭ ḑise, că aceştia au vorbitŭ din punctŭ de vedere particularŭ; că delegaţii celorlalte popóre ale monarchiei profeséză opinii diferite. Maioritatea acestorŭ popóre s'a pronunţatŭ, fără îndoială, în contra unei schimbărĭ eventuale a politicei austro-ungare, cum ar dori tinerii Cehĭ. Decă tendinţele alianţei cu Germania, care esistă dela 1879 erau agresive, atuncĭ ar fi trebuitŭ, ca ele sĕ se manifeste la unŭ momentŭ datŭ, ca fiindŭ agresive; dér nime, nicĭ la Berlinŭ, nicĭ la Roma séu Viena, nu s'a gânditŭ sĕ violeze pacea şi sĕ facă rĕsboiu. Scopulŭ triplei alianţe este limpeḑitŭ de multŭ. *Alianţa va servi în casulŭ, când aliaţii vorŭ fi ataca̧ţĭ, fără de-a fi provocatŭ ei ataculŭ.* Decă mai esistă undeva vre-o neîncredere, de sigurŭ, că va dispăré şi acésta în curêndŭ. De desarmare nu póte fi vorba, căcĭ desarmândŭ Austro-Ungaria singură, ar rĕmâné isolată şi ar dovedi stare de slăbiciune. Ce privesce relaţiile cu Rusia, în privinţa esistenţei unei convenţiunĭ privitóre la ţerile din Balcanĭ, ministrulŭ Kalnoky declară, că nu este nimicŭ faptŭ. Nu s'a întêmplatŭ nimicŭ ce se pótă fi consideratŭ, ca o schimbare, séu ca unŭ reverimentŭ politicŭ. Raporturile cu Rusia, carĭ totdéuna au fostŭ cultivate, suntŭ din cele mai bune. *Potŭ garanta,* ḑise Kalnoky, *că Ţarulŭ şi guvernulŭ rusescŭ, suntŭ animaţĭ de disposiţiunĭ favorabile Austro-Ungariei.* Discursulŭ lui Kalnoky a fostŭ desŭ aplaudatŭ.

*

Etă în ce chipŭ caracteriséză „Neue Fr. Presse“ **situaţia politică**, din incidentulŭ reîntórcerei lui Giers în fruntea afacerilorŭ streine ale Rusiei: După ḑece anĭ de temerĭ şi de nesiguranţe, ne vomŭ păḑi de-a pune unŭ preţŭ esageratŭ pe simptómele momentane de îmbunătăţire. Se observă, că „panslavismulŭ“ slăbesce, se notéză o schimbare binefăcĕtóre în formele diplomatice şi de curte şi se simte o stêmpĕrare a disposiţiunilorŭ, carĭ până acum făceau, ca relaţiile sĕ fiă turburate... Giers şi Şişkin,— aceste două nume notéză deosebirea între disposiţiile actuale şi cele din tómna trecută. Bărbatulŭ de statŭ rusŭ, care represintă punctulŭ de vedere europénŭ, a triumfatŭ asupra tendinţelorŭ departamentului asiaticŭ. Amicii păcei vorŭ resimţi o justă satisfacţiă prin acésta, căcĭ bĕtrânulŭ Giers este omulŭ păcei şi nu va întârḑia de a întări pe Ţarulŭ în încrederea, că tocmai Rusia, Austro-Ungaria şi Germania voescŭ pacea“...

*

Se vestesce din Londra, că din incidentulŭ propunerei, ca preşedintele, sĕ provóce din când în când pe celelalte guverne de a-şĭ aşterne diferenţele înaintea unui tribunalŭ, bĕtrânulŭ **Gladstone** a luatŭ cuvêntulŭ şi a ḑisŭ, între altele: Mĕ bucurŭ, că Anglia doresce, ca diferenţele dintre deosebitele state, sĕ se resolveze de-unŭ tribunalŭ internaţionalŭ, alesŭ anume spre acestŭ scopŭ. **Militarismulŭ** este **unŭ blĕstămŭ grozavŭ** pentru civilisaţiune. Este lucru nelămuritŭ încă, decă militarismulŭ împiedecă, orĭ favoriséză rĕsboiulŭ. In decursŭ de 16 anĭ, Anglia a aşternutŭ, spre opiniune, 14 cestiunĭ tribunalului internaţionalŭ alesŭ. Sperezŭ, că în curêndŭ se va face unŭ tratatŭ între Anglia şi Statele Unite din America referitorŭ la acéstă institu-

---

FOILETONULU „GAZ TRANS.“

ESCURSIUNĬ

pe munţii ţĕrei Bârsei şi ai Făgăraşului

de

Ioanŭ Turcu.

II. Branulŭ cu plaiurile şi piscurile sale. Locŭ în regiunea lemnului, cu pădurĭ, păşunĭ şi prea frumóse poenĭ întinse.

După cum am arătatŭ în partea întâiu a acestei scrierĭ*), *Branulŭ,* — carele înainte de anulŭ 1872 era o singură comună cu 10 cătune (sub-comune) şi asupra căruia înainte de anulŭ 1848 avea ocârmuirea locală castelanulŭ de acolo, ca funcţionarŭ alŭ domnului pămêntescŭ, — astăḑĭ nu mai esistă ca atare, ci cele 10 cătune suntŭ prefăcute în comune micĭ, fiă-care de sine stătătóre, împărţite în două notariate cercualĭ, sub numirea de: *Branulŭ inferiorŭ,* sub care se înţelegŭ comunele dela castelŭ în josŭ, şi *Branulŭ superiorŭ,* sub care se înţelegŭ comunele de din susŭ de castelŭ.

Comuna colectivă Branŭ, la anulŭ 1872 s'a împărţitŭ mai întâiu în două comune de sine stătătóre, şi anume: Branulŭ inferiorŭ cu trei cătune, şi Branulŭ superiorŭ cu 8 cătune, fiindŭ pe atuncĭ şi sub-comuna Cheia, cătunŭ separatŭ. La anulŭ 1886 apoi tóte subcomunele, afară de Cheia, care s'a alipitŭ la Moeciulŭ inferiorŭ, şi-au câştigatŭ independenţa şi s'au prefăcutŭ în totŭ atâtea comune micĭ de sine stătătóre, rĕmânêndŭ împărţite totŭ în cele două notariate, după cum s'a arătatŭ mai susŭ. La notariatulŭ Branului inferiorŭ suntŭ încorporate comunele: Branŭ-Pórta, pe alŭ cărei teritoriu se află castelulŭ, vama şi se afla mai înainte şi direcţiunea oficiului reg. de carantină; apoi comunele Sohodolŭ şi Predealŭ, decĭ la olaltă trei comune. La notariatulŭ Branului superiorŭ suntŭ încorporate comunele: Şimonulŭ, Moeciulŭ inferiorŭ cu cătunulŭ Cheia, Moeciulŭ superiorŭ, Fundata, Şirnea, Peştera şi Măgura, la olaltă decĭ şépte comune.

Deşi frontiera a fostŭ şi este în linia de despărţire a apelorŭ, susŭ pe piscurile Branului, prin punctele dela Strunga la „Cruce“, — cam 12—30 chilometri dela castelŭ, — totuşĭ până la anulŭ 1836, în Branŭ era numai o singură vamă, adecă cea de josŭ de lângă castelŭ, dela care apoi în drépta şi în stânga pe sub pólele ostice ale munţilorŭ dela Buceciu şi până la Pétra Craiului, s'au trasŭ şanţurĭ adêncĭ ca linii de vamă, ale cărorŭ urme pe sub Măgura şi încolo către Buceciu se vĕdŭ încă şi astăḑĭ destulŭ de bine.

Pentru producte şi alte obiecte, ce se aduceau atuncĭ din România în Branŭ, până la linia de vamă descrisă mai susŭ nu se lua vamă, numindu-se astfeliu teritoriulŭ acesta privilegiatŭ alŭ Branului superiorŭ: teritoriulŭ liberŭ de vamă (vámkülzet). Dela anulŭ 1836 începêndŭ, încetulŭ cu încetulŭ s'a regulatŭ pe deplinŭ şi afacerea liniei de vamă, statorindu-se şi acésta acolo susŭ, tocmai pe linia de frontieră, aşa că nu numai s'a susţinutŭ şi mai departe oficiulŭ vamalŭ din Branulŭ inferiorŭ, dér s'a înfiinţatŭ şi în Branulŭ superiorŭ, în punctulŭ numitŭ la „Cruce“, la frontieră, unŭ oficiu vamalŭ stabilŭ, căruia trebue sĕ 'i se declare şi insinue tóte obiectele de vămuitŭ, căcĭ la casŭ contrarŭ suntŭ a se privi ca contrabandă. Clădirile de lipsă pentru acestŭ oficiu vamalŭ dela frontieră, aşa după cum suntŭ astăḑĭ, s'au ziditŭ la anulŭ 1840. Apoi s'a mai sistemisatŭ şi vama dela „Guţanulŭ“, care funcţioneză numai pe timpŭ de véră, fiindŭ pe aicĭ comunicaţiunea imposibilă în timpŭ de érnă.

Dintre comunele Branului inferiorŭ, două suntŭ situate din josŭ de castelŭ, anume Pórta şi Sohodolulŭ, carĭ suntŭ situate pe délurile şi văile dela pólele nordice ale Buceciului; a treia comună, Predealulŭ, este situată dincolo de rîulŭ

*) A se vedé n-rii 110, 112—116 din a. c. ai „Gaz. Trans“.